

Primer Taller de co-disseny de mesures d'adaptació del projecte REDAPTA a la Tordera

26 de febrer de 2020, Arxiu Municipal de Malgrat de Mar

Introducció

El projecte REDAPTA es realitza a la Tordera i al riu Serpis a València. Entre els seus objectius principals hi ha el de desenvolupar un procés de co-disseny de mesures d'adaptació concretes i un document estratègic per fer front als reptes identificats, mitjançant un cicle de tres tallers realitzats paral·lelament a les dues conques.

Avui es el primer taller i l'objectiu és de recollir una sèrie de propostes inicials formulades des de diferents sectors. Primerament es treballa en grups constituïts per persones del mateix sector per tal de tenir total confort per realitzar les propostes. Al plenari, les propostes formulades es podran debatre amb els altres assistents per ser incloses en una primera llista de mesures.

Al proper taller es treballarà per tal d'afinar i detallar les propostes, que, un cop finalitzades, es proposaran a les administracions per tal que puguin afegir informació. Finalment, totes les propostes co-dissenyades s'integraran en un document estratègic, per tal de promoure la seva implementació.

Treball en grups

A la sessió hi van participar 12 persones. Es van formar 3 grups de treball pels sectors presents a la sessió: administracions públiques (5 persones), associacions ambientals i socials i persones amb interès personal (4 persones) i un grup format per món científic i pagesia (3 persones).

Cada grup tenia a disposició els objectius estratègics de la Taula, documentació de referència per agafar idees (i.e. resultats ISACC TorDelta) i una fitxa amb preguntes-guío:

- Quina problemàtica en concret adreça la teva proposta?
- Com ens ajuda per a l'adaptació al canvi climàtic?
- Quines accions s'haurien de portar a terme per a poder realitzar-la?

En total es van formular 8 propostes.

Recollida de propostes

Objectiu 1. Recuperar la qualitat i quantitat de l'aigua a la conca de la Tordera

Proposta 1.1

Grup: Interès personal i associacions

Títol: **Mantenir el cabal ecològic de la conca de la Tordera**

Problemàtica:

- Sobreexplotació de l'aqüífer al conjunt de la conca. Es vol remarcar que no és una problemàtica exclusiva del tram baix de la Tordera, sinó també Montseny, principalment deguda al paper de les embotelladores.

Beneficis:

- Minimitza risc de penetració de la falca salina
- Protegeix litoral de la regressió
- Garanteix la qualitat de l'aigua (abastament i agricultura)
- Permet mantenir la qualitat dels ecosistemes de ribera i natural

Accions:

- Creació d'un consell de conca
- Activar la dessaladora. Es comenta que aquesta s'activa segons demanda d'ATLL, i que el principal argument que la fa treballar és la necessitat d'aigua per Barcelona i no altres criteris de sostenibilitat pel Delta. Segons es comenta, el percentatge d'ús de la dessaladora combina tres factors: nivell de l'aqüífer, la "sed de Barcelona" i els costos econòmics. Es conclou que deu ser més econòmic agafar l'aigua de l'aqüífer que la dessalació i que la Taula hauria de treballar més aquest aspecte.
- Fer més activitats de foment i conscienciació sobre l'estalvi d'aigua

Comentari: S'està gastant molts diners en regenerar platges, però no es gasten per utilitzar la dessaladora. S'hauria de reconèixer que els costos invertits a fer funcionar la dessaladora per tal de reduir les extraccions de l'aqüífer, es tradueixen en un benefici per a la dinàmica de sediments i de la costa.

Proposta 1.2

Grup: Interès personal i associacions

Títol: **Recuperació de les zones humides**

Problemàtica:

- Actualment el delta no existeix com a sistema ecològic, únicament realitza la funció de desembocar l'aigua del riu al mar, i aquest fet pot provocar diverses problemàtiques. Si es recuperessin aiguamolls i basses, es regularien algunes llevantades i grans pluges torrencials, evitant les desgràcies que s'han patit en l'últim episodi. Tanmateix, les zones humides són fonamentals per a mantenir la biodiversitat que actualment està molt amenaçada.

Accions:

- Augmentar el nivell de protecció i ampliar el territori estricte del delta natural
- Divulgar valors de l'espai
- Fomentar el canvi d'usos a altres de més compatibles amb els sistemes naturals
- Millorar la protecció de la biodiversitat

Objectiu 2: Recuperar la dinàmica geomorfològica del riu, les planes al·luvials i dels sistemes costaners

No s'ha fet cap proposta, però es comenta que la proposta 1 té com a benefici esperat la millora de la dinàmica de sediments.

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

Objectiu 3: Garantir la protecció de la biodiversitat

Proposta 3.1

Grup: Administracions

Títol: **Garantir la protecció de la Biodiversitat**

Problemàtica:

- Incompatibilitat d'usos actuals amb la conservació de la biodiversitat
- Frenar la pèrdua de biodiversitat a escala local

Com ens ajuda en l'adaptació?

- Conservar la biodiversitat ens permetrà garantir els serveis ecosistèmics que ens aporten.

Accions:

- Fer complir els usos permesos en l'espai
- Incentivar plans d'acció locals per a cada xarxa natura 2000 validats per la Generalitat. Atorgant així una delegació de competències als ens locals i, si escau, aportant diners. Actualment, els ens locals envien accions i es validen puntualment, no es realitzen programes de treball.
- Aplicar el cabal ambiental, traient concessions a embotelladores. És a dir, controlar els concessionaris que compleixin.

Objectiu 4: Promoure models d'explotació del territori que siguin compatibles amb la preservació de l'espai natural que conforma el Delta

No s'ha fet cap proposta, però es comenta que el canvi d'usos del sòl es contempla a la proposta 2.

Objectiu 5: Incloure el canvi climàtic a la planificació de les actuacions al territori

Proposta 5.1

Grup: Administracions

Títol: Incloure el canvi climàtic en la planificació

Problemàtica:

- No s'ha tingut en compte la realitat del canvi climàtic a l'hora de realitzar la planificació del territori.
- El canvi climàtic és una realitat que hem d'aprendre a gestionar.

Accions:

- Estudiar la vulnerabilitat local al Canvi Climàtic
- Aplicar els estudis ja realitzats en el desenvolupament de la planificació
- Aplicar la llei de Canvi Climàtic
- Capacitar als gestors del territori per prendre decisions que incloguin l'imperatiu de reduir la vulnerabilitat

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO
MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Objectiu 6: Disminució del risc de desastres naturals

No s'ha fet cap proposta.

Objectiu 7: Posar en valor la pagesia i el paper de l'agricultura al Delta

Proposta 7.1

Grup: Científics

Títol: **Consolidar el mercat agrícola local**

Problemàtica:

- No es dóna suficient valor al producte local i a més es té poc control de les seves zones de venda.

Com ens ajuda en l'adaptació?

- Redueix la petjada de carboni de la nostra alimentació

Accions:

- Millorar el màrqueting del producte local
- Unificar el producte sota la mateixa marca o segell. Per exemple, es comenta que quan es defineixi l'espai agrari es vol desenvolupar una marca que agrupi tot el tram de la baixa Tordera
- Major control de l'ús del segell per part de l'administració, es creu que no s'està fent aquest control. Algunes persones venen amb sentit sota la marca i altres l'utilitzen sense complir els criteris.
- Que l'administració local promogui la venda del producte local i que contracti proveïdors locals, per exemple, a les escoles.

8. Eix transversal estratègic: educació i divulgació a la ciutadania sobre els problemes del Delta

Proposta 8.1

Grup: Científics

Títol: **Explicar la realitat del delta (ALS I DELS) diferents sectors**

Problemàtica:

- Cadascú té la seva realitat, els productors, els tècnics...

Com ens ajuda en l'adaptació?

- Cal ser cada vegada més conscients del que succeeix amb el clima, els afectes adversos seran més greus per als diferents sectors. A això es sumen també les mancances en gestió urbanística actual.

Acció:

- Trobades a diferents nivells on cada actor pugui dir la seva, fent-les amb els actors separats i posteriorment posant-ho tot en comú per veure el que diu cada un. Evitant les olles de grills... Un grup homogeni treu unes conclusions i les presenta al costat dels altres.

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

- La realitat del delta parteix d'una diagnosi: com estem, que ha passat, cap on volem anar o cap on hem d'anar i que no quedi en espais petits. Que aquesta posada en comú pugui arribar a tots els agents implicats (per exemple, tota la baixa Tordera)

Proposta 8.2

Grup: Administracions

Títol: **Educació i divulgació sobre el Delta**

Problemàtica:

- No s'acaba de valorar el que es té.
- No s'acaba de conèixer els valors naturals del diferents municipis

Com ens ajuda en l'adaptació?

Acció:

- Demanar una divulgació clara de la informació ambiental que adquireixen les administracions en un llenguatge entenedor. Actuació conjunta a tots els nivells, tots els municipis de la conca, Maresme i la Selva
- Buscar noves estratègies per transmetre els valors. Sortint de les típiques activitats d'observació, que atrauen un públic molt específic. Per exemple es va fer un carnaval en que cada nen del municipi es va disfressar d'una espècie de la Tordera.
- S'ha de tractar de globalitzar l'educació, la Tordera no té efectes només als pobles que viuen estrictament a la llera sinó que acaba afectant a altres pobles del maresme o la selva.

9. Eix transversal estratègic: garantir una millor governança, que permeti la participació de tothom, establint criteris i objectius compartits

Proposta 1

Grup: Científics

Títol: **Participació activa en el territori**

Problemàtica:

- Manca de solidaritat entre els agents de la conca de la Tordera

Com ens ajuda en l'adaptació?

- Preparació en equip per adaptar-nos a les mesures que serà necessari adoptar.

Accions:

- Creació de consells territorials per cada tram de la conca (baix, mig i alt) i lligat a la creació d'un consell general de tota la conca, ja que a cada tram els agents i les problemàtiques canvien.

Recull de comentaris

- la Tordera hauria de tenir un pla propi, els afluents principals provenen de la demarcació de Girona i estem a la conca del Besòs per l'ACA. Una cosa és el procés participatiu, en l'àmbit de conca o com es cregui. Però la gestió de l'aigua s'ha de fer a escala de conca. És necessari un pla de la Tordera. Creu que la Tordera hauria de tenir els mateixos drets (en format pla) que el

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

Ter. La Taula vol lluitar perquè l'enfocament sigui més detallat, no que es treballi per 17 conques (conques internes).

- Falta molta divulgació i coneixement: la gent desconeix que tenim una zona natura 2000, i els que ho coneixen no saben que representa i hi van amb el gos a dintre del riu, però molta part ho fa per desconeixença. S'hauria d'invertir en donar coneixement en divulgació per tal d'assolir una protecció, es pensa que és una mancança molt gran. Hi ha coses que es fan malament per desconeixença i altres per mala llet.
- A vera si d'alguna manera pogués sortir algun projecte que fos de Ciència Ciutadana amb gent voluntària per poder fer un estudi i aprofitar aquesta eina per apropar el coneixement a la població, ajudant tant als científics com a la població.
- La ciència ciutadana es podria considerar com a una d'aquelles noves maneres d'afegir al coneixement.
- D'entrada s'hauria de fer respectar el que ja està escrit, per començar la llei... Hi ha temes de DPH, DTM, zones de servitud. Però aquest és un exemple, tampoc es fa complir el planejament urbanístic, planejament sectorial. Falta molta atenció a canviar el que ja està escrit. Cal treballar que la gent valori per tal que finalment puguin respectar. Controlem relativament el que ens interessa i la resta no, s'està donant un missatge de menystenir.

Conclusions

Totes les aportacions al taller van tenir un consens del plenari. Es considera que pot ser hi haurien mes propostes a fer, i per això es comunica que s'inclourà al segon taller la possibilitat d'introduir més idees.

Grup administracions

Un projecte de:

CREAM

Collabora:

Amb el suport de:

REDAPTA

Espais de governança per a l'adaptació al canvi global en rius mediterranis

Grup pagesia i món científic

Grup associacions ambientals i socials

Un projecte de:

CREAF

Col·labora:

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA
CAMPUS DE GANDIA

Amb el suport de:

GOBIERNO
DE ESPAÑA

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO
MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Fundación Biodiversidad

PIMA
actapta

oecc
Oficina Española de Cambio Climático